

SAKARYA SAVAŞI- BÜYÜK TAARRUZ SAVAŞI MUDANYA ATEŞKES ANTLAŞMASI

Sakarya Savaşı (23 Ağustos - 13 Eylül 1921)

Kütahya Eskişehir Savaşlarını kazanarak umutlanan Yunanlar, Türk ordusunun hazırlığına fırsat vermeden son bir hareketle Ankara'yı ve Meclisi ele geçirerek Milli Mücadeleye son vermek istiyorlardı. Bu isteği gerçekleştirmek amacıyla Sakarya Irmağı'nı geçerek saldırıya başladılar. Yunan ordusunun bu ilerleyişi karşısında Mustafa Kemal o tarihi emrini verdi "Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır. O satıh, bütün vatandır. Vatanın her karış toprağı, vatandaşın kanıyla ıslanmadıkça, terk olunamaz."

Verilen emir ile coşan Türk ordusu Sakarya Meydan Savaşı'nın sonucunu belirledi. Mustafa Kemal'in komuta ettiği Türk ordusu 22 gün, 22 gece devam eden savaş sonunda Yunanlar'ı ağır bir yenilgiye uğrattı. Sakarya Savaşı'na "Subaylar Savaşı" da denir. Savaşın sonuçları olarak;

1683 Viyana kuşatmasından beri süren geri çekilişimiz son buldu. **Son savunma savaşıdır. (ULUSAL)**

Halkın TBMM'ye olan güveni arttı. **Kurtuluş Savaşı'nın kazanılacağına olan inanç arttı. (ULUSAL)**

Mustafa Kemal'e Gazilik ünvanı ve Mareşallik rütbesi verildi.

İtalya Anadolu'dan tamamen çekildi. **(ULUSLARARASI)**

13 Ekim 1921'de (Azerbaycan, Gürcistan, Ermenistan) Kafkas Cumhuriyetleri ile Kars Anlaşması yapıldı. **Batı cephesindeki askeri başarı Doğu Cephesini siyasi olarak etkiledi. (ULUSLARARASI)**

20 Ekim 1921'de Fransa ile Ankara Anlaşması yapıldı. **Batı cephesindeki askeri başarı Güney Cephesini siyasi olarak etkiledi. (ULUSLARARASI)**

Kars Anlaşması (13 Ekim 1921)

Sakarya'da gösterilen askerî başarı Doğu Cephesi'nde Kars Anlaşmasının imzalanmasını sağladı. Anlaşmayı TBMM ile Kafkas cumhuriyetleri (Ermenistan, Gürcistan, Azerbaycan) arasında imzalandı. Bu antlaşmaya göre;

- 1-Azerbaycan, Ermenistan ve Gürcistan, Türkiye'nin tanımadığı bir anlaşmayı tanımayacak, Nahcivan bölgesine özerklik verilecekti.
- 2- Taraflar arasında ticaret, gümrük, sağlık ve güvenlik konularında ortak tedbir alınacak, demir yolu ve telgraf hatları yapılacaktı.

Kars Anlaşması ile Doğu sınırimız kesin olarak çizildi.

Ankara Anlaşması (13 Ekim 1921)

Sakarya'da gösterilen askerî başarı Güney Cephesi'nde Ankara Anlaşmasının imzalanmasını sağladı TBMM ile Fransa arasında imzalandı. Bu antlaşmaya göre;

- 1-Türkiye-Suriye sınırı, İskenderun Körfezi'nin güneyindeki Payas'tan başlayacak, Fırat Nehri'ne ulaşacaktır.
- 2- İki taraf arasındaki savaş durumu sona erecek ve 2 ay içinde Türk kuvvetleri oluşturulan hattın kuzeyine, Fransız kuvvetleri de güneyine çekilecektir.
- 3- Suriye'ye bırakılan Hatay için özel bir yönetim sistemi oluşturulacak, burada resmî dil Türkçe olacak, Türk milletinin kültürünü geliştirmesi için her türlü önlem alınacaktır. **Hatay Misak- Milliden verilen 2. taviz oldu.**

Büyük Taarruz ve Başkumandan Meydan Muharebesi (26-30 Ağustos 1922)

Sakarya Meydan Savaşı'nda ağır bir yenilgi alan Yunanlar, Eskişehir - Afyon bölgesinde önemli bir savunma hattı oluşturdular. Direniş göstererek bu bölgeleri ellerinde tutmak istiyorlardı. Mustafa Kemal düşmanın tüm yurttan tamamen atılmasını amaçladığı için, yaptığı denetlemelerde Türk ordusunun henüz büyük bir saldırıya hazır olmadığını gördü. Bu nedenle Türk ordusunun tüm eksiklerinin giderilmesi için gelişmeleri bizzat kendisi takip ediyordu. Türk ordusunun bir yıla yakın gizlice sürdürdüğü hazırlık aşamasından sonra, doğu ve güney bölgelerindeki birlikler Batı Cephesi'ne kaydırıldı. Sakarya Savaşı'nda etkisini gösteremeyen Tekalif-i Milliye Emirleri Büyük Taarruz Savaşı'nda etkisini göstererek orduya büyük destek oldu. Başkomutanlık süresi dolan Mustafa Kemale TBMM Başkomutanlığın süresiz olarak Mustafa Kemal'de kalmasına karar verilmiştir. 26 Ağustos 1922 sabahı Türk Topçusunun ateşi ile Afyon Kocatepe'den başlayan taarruzumuz karşısında 27 Ağustos'tan itibaren Türk askeri üstünlüğü ele geçirdi ve Yunanlar savundukları bölgelerde yenilerek geri çekilmeye başladı. 30 Ağustos'ta Dumlupınar'da yapılan Başkomutanlık Meydan Muharebesi adı verilen savaşı da ordumuz kazanınca Mustafa Kemal **"Ordular ilk hedefiniz Akdeniz ileri"** emrini verdi.

Savaşı kazanan ordumuz karşısında, Yunan ordusu İzmir'e doğru kaçmaya başlamıştır. 9 Eylül günü İzmir'i, 11 Eylül günü Bursa'yı ve 18 Eylül günü Balıkesir'i alan ordumuz böylece tüm Batı Anadolu'yu düşmandan temizledi. Bu savaş ile, Kurtuluş Savaşı'nın siyasi dönemi bitti. askeri dönemi başladı. Fevzi Çakmak, Mareşallik rütbesine yükseltildi. İtilaf Devletleri savaşıyla Türk halkını yenemeyeceğini anlayınca barış teklifinde bulunmaya başladılar. Ayrıca bu zafer, Mudanya Ateşkes Antlaşması ve Lozan Barış Antlaşması'na ortam hazırladı.

Mudanya Ateşkes Antlaşması (11 Ekim 1922)

Türk ordusunun Yunanları yenerek boğazlara doğru taarruza geçmesi, Mustafa Kemal'in diplomatik çabaları, İtalya ve Fransa'nın ateşkes için İngiltere'yi ikna etmesi ile Bursa'nın Mudanya ilçesinde ateşkes antlaşmasının imzalanmasına ortam hazırlandı

Görüşmelerde TBMM hükûmetini İsmet Paşa, İngiltere'yi General Harington, Fransa'yı General Charpy ve İtalya'yı da General Mombelli'nin temsil etti. Yunan temsilcileri ateşkes görüşmelerine katılmamış, görüşmelerde Yunanistan'ı İngiltere temsil etmiştir. Antlaşmanın Maddeleri;

1- Türkler ve Yunanlar arasındaki silahlı dönem sona erecek. **Kurtuluş Savaşı'nın Askeri safhası bitmiş oldu.**

2- Yunanlar, 15 gün içinde Doğu Trakya'yı boşaltacak ve Meriç Irmağı sınır olmak üzere Türkiye'ye bırakılacaktı. **Doğu Trakya savaş yapılmadan alınmıştır.**

3- Türkler barış antlaşması imzalanıncaya kadar Doğu Trakya'ya giremeyecek, güvenlik için 8000 kişilik jandarma bulundurabilecek. **Egemenlik haklarımızı kısıtlayan bir maddedir.**

4- İtilaf Devletleri'nin kuvvetleri barış antlaşması imzalanıncaya kadar İstanbul'da kalacak. **Egemenlik haklarımızı kısıtlayan bir maddedir.**

5- Boğazlar ve İstanbul, TBMM'ye bırakılacak. İstanbul ve Boğazlar savaş yapılmadan alınmıştır. **İstanbul'un TBMM'ye verilmesi ile Osmanlı Devleti hukuken yıkılmıştır.**

